

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดสถานศึกษาที่มีต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 319 โรงเรียน รวม 638 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2. 2550 : 10)

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยแบ่งกลุ่มตามอำเภอที่เป็นที่ตั้งสถานศึกษา กำหนดให้มีตัวอย่างครอบคลุมในทุกอำเภอ แล้วแบ่งชั้น ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา แล้วเทียบเป็นสัดส่วนร้อยละในแต่ละขนาดสถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน เทียบสัดส่วนแล้วสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก สร้างตามกรอบการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดที่เป็นสถานศึกษาเป้าหมาย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ที่กำหนด และติดต่อเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาร้อยละ
2. วิเคราะห์การดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม และรายด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้านการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ค่าสถิติที่ใช้ คือค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F-test (Two-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงจะทดสอบเป็นรายคู่

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาคำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน สรุป ได้ดังนี้ คือ

1.1 การศึกษาคำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ พิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ครูวิชาการ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ

1.2 การศึกษาคำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ พิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก มีการดำเนินการทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ สถานศึกษาขนาดกลาง มีการดำเนินการทั้งโดยรวมอยู่และรายด้านทุกด้านในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการดำเนินการโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และ ด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ

1.3 การศึกษาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และ ด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ ครูวิชาการสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และ ด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ ครูวิชาการสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีการดำเนินการอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และ ด้านการประเมินหลักสูตร ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการจัดทำหลักสูตร ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านการประเมินหลักสูตร รองลงมาคือด้านการจัดทำหลักสูตร และ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการจัดทำหลักสูตร ตามลำดับ

2. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม และรายด้าน จำนวน 2 ด้าน ด้าน คือ ด้านการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร แต่มีปฏิสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการจัดทำหลักสูตร

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ผู้วิจัย พบว่า มีประเด็น
น่าสนใจ ที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 มีการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการ
ดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่น จัดประชุมชี้แจงครู
เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีการจัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารประกอบหลักสูตร
ท้องถิ่นอย่างเพียงพอ สามารถนำไปใช้ได้จริงนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ
ประเมินหลักสูตรท้องถิ่น สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ เสริมศักดิ์ ช่วยอุปการ (2540 : 112)
ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า มีการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
และด้านการประเมินหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า
โรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการ
ดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการประเมินหลักสูตร
และด้านการจัดทำหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการดำเนินงาน
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง
ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร
ตามลำดับ อัครโยธิน นากรณ์ (2541 : 73) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยโสธร ผลการวิจัย พบว่า การศึกษางานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการ
ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
หาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมิน
หลักสูตร และ ปัทมา รุ่งศิริวัฒนกิจ (2550 : 129) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา

ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง รายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และ 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า คือ ด้านการปรับกิจกรรม การเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมเสริม ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม ด้านการปรับปรุงหรือเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหาและด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นใหม่ ตามลำดับ

2. จากผลการศึกษาพบว่า โดยรวม ไม่มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ของครูวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม และรายด้าน 2 ด้าน คือ การนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นส่งเสริมให้มีการดำเนินงานอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการจัดทำหลักสูตรพบว่า มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ให้ความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรสูงสุดเพื่อการพัฒนาให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า มันคงมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีความตั้งใจในการพัฒนาหลักสูตรสูงสุด ในขณะที่ครูวิชาการสถานศึกษาขนาดใหญ่ต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของ ปัทมา รุ่งศิริวัฒนกิจ (2550 : 130) ได้ศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษาต่อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษาต่อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 รวม 2 ด้าน คือ ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมเสริม และด้านการจัดทำสื่อการเรียนรู้ขึ้นใหม่ ส่วนโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา ด้านการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม และด้านการปรับปรุงหรือเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน อัคร โยธิน นากรณ์ (2541 : 72) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ผลการวิจัย พบว่า การศึกษางานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้าน การนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินหลักสูตร และได้ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูป

การศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประถมพร เพ็ชรโปรี (2548 : 109) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษา พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งต่อระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณารายคู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ เรวดี ภูถาวร (2548 : 112) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการศึกษาของ จรัส ชินเฮือง (2548 : 94) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ เรื่อง ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการประเมินผลหลักสูตร ตามลำดับพบว่าทุกด้านมีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทุกด้าน มีระดับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. คณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ควรให้ความสนใจในด้านการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูทุกฝ่ายและผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความรู้ มีความเข้าใจในกระบวนการการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การวัดและประเมินผลการ

เรียนรู้ การประเมินผ่านช่วงชั้น การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ มีความสามารถในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการบริหารจัดการ การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ และการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน

2. ครูทุกฝ่าย และผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักในความสำคัญของการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ โดยเฉพาะการจัดทำเอกสารแสดงผลการประเมินการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ พร้อมให้มีการตรวจสอบได้ นอกจากนี้ควรมีการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะขนาดของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้วยการประเมินผลหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ